

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Õiguskantsleri Kantselei
info@oiguskantsler.ee

Teie 25.06.2026 nr 7-
7/252526/2605370

Meie 08.07.2026 nr 11-3/4927-2

Vastus soovitusetele

Lugupeetud pr Madise

Tegite Justiits- ja Digiministeeriumile soovitusel seoses vanglas perioodil 1.09.2024-1.09.2025 toimunud surmadega. Soovitusel puudutasid järelevalvet, kambri ohutust ja voodivarustust ning kinnipeetavatega suhtlemist. Käesolevaga vastame Teie Justiits- ja Digiministeeriumi vastutusvaldkonda puudutavatele soovitudele.

Ohutud kambrid ja voodiriided

Täname tähelepanu juhtimise eest kinnipeetavate turvalisuse ja suitsiidienetusmeetmete rakendamisele vanglates. Seoses Teie soovitustega tõhusama järelevalve ja ohutute rahunemiskambritega vanglates märgime, et pehmed kambrid on praegu olemas Viru ja Tallinna vanglates. Tartu vanglasse pehme kambri rajamine on plaanis. Ehitustööde edenemist mõjutab mõnda aega ebakindlus seoses Tartu vangla tulevikuga. Rebenemiskindel riietus ja voodivarustus on tellitud ning eelduslikult peaks juuli kuu jooksul olema kõigis vanglates esmane võimekus nende vajaduspõhiseks kasutamiseks. Lisame, et suitsiidiriskiga kinnipeetavatele ei väljastata enam ühekordseid riideid. Praktika on näidanud, et sellisest riietusest on võimalik valmistada pael, mida saab kasutada enesevigastamiseks. Muudatust rakendatakse kõikides vanglates.

Järelevalve

Seoses soovitusel tagada videovalve all olevate kinnipeetavate pidev jälgimine ning kehtestada selleks selge kord, selgitame, et kuigi vanglates ei ole eraldiseisvat kirjalikku korda kehtestatud, on videovalve korraldus praktikas üles ehitatud viisil, mis tagab suitsiidiriskiga kinnipeetavate pideva jälgimise. Üksuste valveruumides on suitsiidiriskiga kinnipeetavate videopilt pidevalt kuvatud ning samaaegselt jälgitakse neid ka peavalvekeskusest. Juhul kui üksuse valvur peab valveruumist ajutiselt lahkuma, antakse sellest teada, et peavalvekeskus tagaks katkematu videopildi jälgimise.

Otsime ka võimalusi võtta kasutusele tehnilised seiresüsteemid, mis võimaldaksid paremini jälgida kõrgendatud riskiga kinnipeetavate seisundit. Samas tuleb rõhutada, et videovalve üksi ei ole piisav meede suitsiidiohu ennetamiseks. Vastavalt vanglate suitsiidiriski käsitlevatele juhistele määratakse iga juhtumi puhul kindlaks ka füüsiliste kontrollkäikude sagedus. Sõltuvalt kinnipeetava riskitasemest võib see tähendada kontrolli näiteks neli korda tunnis või muu määratud intervalliga. Seega kasutatakse videovalvet täiendava abinõuna, mida toetab regulaarne vahetu kontakt kinnipeetavaga.

Lisaks on vanglateenistus süsteemselt liikumas dunaamilise turvalisuse põhimõtete senisest laialdasema rakendamise suunas. Selle eesmärk on suurendada valvurite ja kinnipeetavate vahelist vahetut suhtlust ning parandada võimet märgata käitumises ja enesetundes toimuvaid muutusi võimalikult varakult. Dunaamiline turvalisus põhineb töötajate kohalolul, muutuste märkamisel, nende kohta teabe jagamisel ning õigeaegsel reageerimisel.

Nende eesmärkide toetamiseks on uuendatud valvurite ja vanemvalvurite kompetentsimudeleid, milles pööratakse varasemast suuremat tähelepanu suhtlemisostkustele, riskikäitumise märkamisele ning

Suur-Ameerika 1 / 10122 Tallinn / +372 620 8100 / info@justdigi.ee/ www.justdigi.ee
Registrikood 70000898

kinnipeetavate individuaalse tundmise olulisusele. Samuti viiakse läbi vastavaid koolitusi ning juurutatakse uusi tööpraktikaid.

Kinnipeetavatega suhtlemine

Peame oluliseks rõhutada, et vanglasse saabumisele järgnev periood on suitsiidiriski seisukohalt üks kõige kriitilisemaid etappe. Seetõttu on vanglates juba täna kasutusel praktika, mille kohaselt pööratakse uutele kinnipeetavatele saabumisjärgsel perioodil kõrgendatud tähelepanu ning tagatakse neile vahetu kontakt nii vanglaametnike kui ka erinevate spetsialistidega. Oleme seda põhimõtet järjepidevalt rõhutanud ning peame oluliseks, et riskide varajane märkamine ja kinnipeetava seisundi hindamine toimuks võimalikult vahetult pärast vanglasse saabumist.

Samuti lähtume üksikvangistuses viibivate isikute kohtlemisel põhimõttest, et neile tuleb tagada regulaarne ja sisuline inimlik kontakt. Peame oluliseks üksikvangistuse võimalike negatiivsete mõjude leevendamist ning kinnipeetava regulaarset kaasamist suhtlusesse nii vanglaametnike kui ka spetsialistide poolt. Vanglateenistusele on oluline rahvusvahelistes soovitustes välja toodud põhimõtete järgimine.

Vanglateenistus peab väga oluliseks ka vangla- ja meditsiinitöötajate vahelist koostööd ning infovahetust. Praktikast teevad vanglate ja tervishoiuteenuse osutajate töötajad igapäevaselt koostööd, et tagada riskide võimalikult kiire tuvastamine ja neile reageerimine. Oleme järjepidevalt juhtinud tähelepanu sellele, et asjakohase teabe õigeaegne jagamine on suitsiidiriski ja muude terviseriskide maandamise seisukohalt hädavajalik. Samas tuleb arvestada, et tervishoiuteenuse korraldamine ning meditsiiniliste otsuste tegemine kuuluvad tervishoiuteenuse osutaja pädevusse.

Suitsiidiriski märkamine, vaimse tervise probleemide äratundmine ja sobiv reageerimine on juba täna oluline osa ametnike väljaõppes ning täienduskoolitustest. Nende teemade käsitlemist jätkatakse ka edaspidi. Muuhulgas on kavandatud erinevad koolitused, mille eesmärk on tugevdada ametnike valmisolekut märgata riskikäitumist varases staadiumis, teha koostööd teiste spetsialistidega ning pakkuda kinnipeetavatele vajaduspõhist tuge. Kokkuvõttes käsitleme suitsiidiohu ennetamist valdkonnana, mis eeldab igapäevast tähelepanu, erinevate osapoolte tihedat koostööd ning pidevat organisatsioonilist õppimist ja arendamist.

Oleme tänulikud soovitude ja parendusettepanekute eest ning kinnitame, et kasutame neid oma praktika järjepideval arendamisel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Rait Kuuse
asekantsler

Kadri Margus 53090311
Kadri.Margus@justdigi.ee